

Opruimen kadavers wilde vogels door Vogelgriep moet betaald worden vanuit Diergezondheidsfonds

De kosten voor dierenartsen en beschermingsmaterialen die nodig zijn bij de bestrijding van vogelgriep moeten worden gefinancierd uit het Diergezondheidsfonds. Dat geldt ook voor kosten die daarbij samenhangen bij het opruimen van kadavers van in het wild levende vogels en andere dieren die aan vogelgriep bezwijken. Een motie van D66 waarin dit wordt gepleit werd op dinsdag 28 maart aangenomen in de Tweede Kamer.

D66 stelt dat het ruimen van kadavers door vrijwilligers een belangrijke bijdrage levert aan het voorkomen van verspreiding van vogelgriep naar pluimveebedrijven, wilde zoogdieren en mensen. Het vernietigen van de kadavers is nu niet goed

geregeld. Vaak gebeurt het op kosten van vrijwilligersorganisaties. Ook zijn er kosten voor dierenartsen.

D66 stelt dat de kosten voor de vrijwilligersorganisaties hoog zijn, maar afgezet tegen de ruimingskosten voor commerciële pluimveehouderijen zijn de kosten verwaarloosbaar. Bovendien draagt een effectieve ruiming bij aan een besparing in het Diergezondheidsfonds.

De SP vraagt de regering in een motie om een voorlichtingscampagne te starten zodat breed bekend wordt hoe om te gaan met besmette wilde dieren. In deze motie wordt ook gevraagd om te komen tot een structurele vergoeding voor dierenhulpverleners en om de veiligheid van dierenhulpverleners te verbeteren.

bron: [Tweede Kamer](#), 28/03/2023

Jacht en faunabeheer niet langer standaard beperkt of verboden geval van vogelgriep

De minister van LNV heeft 27 januari besloten dat jacht en faunabeheer niet langer standaard beperkt of verboden worden in regio's waar een geval van vogelgriep is vastgesteld.

Let op! Dit geldt voor nieuw vastgestelde uitbraken van vogelgriep. Bij de nog bestaande uitbraken in Loo, Nijkerk en Abbega gelden nog de oude maatregelen.

Caroline van der Plas (BBB) bracht het punt in tijdens het laatste Kamerdebat over vogelgriep. Afgelopen vrijdag besloot de minister het standaard verbod op faunabeheer in de beperkingszone op te heffen. In zijn brief aan de Tweede Kamer over de stand van zaken rond vogelgriep stelde hij:

“In het commissie debat zoönosen en dierziekten van 13 oktober 2022 heb ik toegezegd de Kamer voor het einde van het jaar te informeren over de belangenafwegingen inzake sector, jacht, recreatie en militair gebruik van en in natuurgebieden. Onderdeel van de in te stellen maatregelen in de beperkingszones, die ingesteld worden wanneer een bedrijf besmet is met vogelgriep, is een verbod op het vangen en doden van wilde watervogels en andere dieren in het kader van populatiebeheer en de uitoefening van de jacht, wanneer dat wilde watervogels kan verstoren. Ik heb besloten voortaan niet meer standaard een verbod op faunabeheer in te stellen in de beperkingszone.”

In de beslisnota staat hierover aangegeven;

Jagen en beheer van wild

- U informeert de Kamer over uw besluit om niet meer standaard een verbod op faunabeheer in te stellen in een beperkingszone. Enkele provincies hebben meermaals laten weten problemen te ervaren door deze maatregel. Dit was aanleiding om deze maatregelen te heroverwegen.
- De Deskundigengroep Dierziekten is daarom om advies gevraagd, ze hebben in aangegeven dat het mogelijk is dat in gebieden rondom de uitbraak de prevalentie (het percentage) zieke wilde vogels hoger is, en het daarom zinvol is om vogels niet te verstoren. Er zijn echter geen gegevens die aangeven wat de bijdrage is van faunabeheer met betrekking tot het verstoren van wilde vogels.
- Er zijn naast faunabeheer nog tal van andere activiteiten die wilde watervogels kunnen verstoren, waarvoor niet is voorzien in een verbod in de beperkingszone. Voorbeelden zijn watersporten en vliegen met drones en harde geluiden. Het is niet mogelijk en niet proportioneel om in beperkingszones al deze activiteiten te verbieden en zo te sturen op het voorkomen van verplaatsingen van wilde vogels. Daarnaast

verplaatsen wilde vogels zich voornamelijk vanwege veranderende weersomstandigheden en de aantrekkelijkheid van bepaalde foerageergebieden.

- Het verbod op bejagen heeft consequenties voor provincies; provincies moeten de schade die ganzen veroorzaken vergoeden wanneer zij niet in het kader van faunabeheer gedood mogen worden. En als er niet beheerd kan worden is de schade hoger.
- Daarom heeft u deze maatregel voor dit moment opnieuw tegen het licht gehouden en de nut en noodzaak afgewogen tegen de impact.
- Daaruit volgt dat u heeft besloten voortaan **niet meer standaard een verbod op bejagen in te stellen in de beperkingszone**

De volledige Kamerbrief is hier te downloaden:

<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D03089>

Meer duidelijkheid over opruimen dode wilde vogels met vogelgriep

Het opruimen van dode wilde vogels met vogelgriep wordt voortaan per regio georganiseerd. Het ministerie van LNV heeft een leidraad opgesteld om het opruimen van de vogels in bijvoorbeeld weilanden en bij plassen te coördineren. Volgens natuurorganisaties gaat de leidraad niet ver genoeg en zijn er meer maatregelen nodig.

Er komt onder meer een app en landelijke telefoonnummer om dode wilde vogels te melden. Ook wordt een landelijke werkgroep met experts opgericht om de regionale coördinatie van het opruimen van dode wilde vogels te faciliteren. Zo moet duidelijk zijn wie in welke regio de verantwoordelijkheid neemt. Dat kan een veiligheidsregio zijn, maar ook provincies of gemeentes kunnen de regie oppakken.

Een wettelijke verplichting voor terreineigenaren om kadavers op te ruimen komt er niet. Natuur- en dierenhulporganisaties hadden daar wel voor gepleit. De twee dierenhulporganisaties DierenLot en Wildopvang.nl willen ook financiële ondersteuning van de overheid.

De '[Leidraad omgang met wilde vogels met vogelgriep](#)' is te

vinden op de website van het ministerie van LNV.

Deze leidraad gaat over het opruimen van dode in het wild levende vogels (hierna: wilde vogels), waarvan wordt vermoed dat ze besmet zijn met hoogpathogene vogelgriep (hierna: vogelgriep) en de omgang met zieke wilde vogels. Deze leidraad ziet met name op de situatie waarin grote aantallen wilde vogels in Nederland dood gaan, in grote waarschijnlijkheid aan een hoogpathogeen vogelgriepvirus.

Het opruimen van kadavers van wilde vogels kan belangrijk zijn om besmetting van mensen, in het wild levende (zoog)dieren en gehouden dieren te voorkomen. Het niet opruimen van grote hoeveelheden dode dieren kan ook andere ziekten in de hand werken zoals botulisme en kan invloed hebben op de waterkwaliteit. Het is daarom belangrijk dat grote aantallen dode vogels opgeruimd worden.

Het opruimen van dode vogels met vogelgriep is een complex vraagstuk dat van verschillende perspectieven bezien kan worden. De afweging waar en wanneer dode vogels opgeruimd moeten of kunnen worden is niet eenduidig. Opruimen op stranden, op openbare plaatsen of juist in natuurgebieden of broedkolonies vraagt ieder zijn eigen afweging en vergt soms ook hele specialistische expertise.

Het is belangrijk dat het opruimen afgestemd wordt met zowel deskundigen over vogelgriep in wilde vogels als deskundigen over de betreffende wilde vogelsoorten zelf. Daarbij is het uitgangspunt dat eigenaren van de grond waar de kadavers liggen of terreinbeheerders zelf bepalen hoe het opruimen ingevuld wordt en om de afweging te maken wanneer vogels wel of niet opgeruimd moeten worden.

De situatie waarin het opruimen van enkele vogels gewenst is vanwege sterfte in broedkolonies wordt in deze leidraad een aantal keer als voorbeeld van de complexiteit aangehaald. De leidraad biedt op dit moment geen concrete protocollen die in

een dergelijke situatie in het veld gebruik kunnen worden. Hier wordt aan gewerkt. De leidraad zal op dit punt later worden aangevuld.

bron: Ministerie van LNV / NOS, 30/11/2022

Minister overweegt nog dit jaar of de jachtbeperkingen bij vogelgriep nog nodig zijn.

Op donderdag 13 oktober debatteerde de Tweede Kamer met de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de vogelgriep, die overal in Nederland al het gehele jaar door her en der opduikt. Meerdere fracties, met name BBB (bij monde van Caroline van der Plas) en SGP (Roelof Bisschop), stelden

kritische vragen over de nu standaard toegepaste jachtbeperking in getroffen gebieden en de effectiviteit ervan, terwijl daarentegen andere activiteiten zoals waterrecreatie bijvoorbeeld gewoon door kunnen gaan. De minister Piet Adema heeft daarop toegezegd deze maatregel nog dit jaar te zullen heroverwegen. Hij voegde daaraan toe dat ook de Deskundigengroep Dierziekten vraagtekens plaatst bij de effectiviteit van de maatregel.

De NOJG vindt net als de jagersvereniging dat de door de minister aan de Kamer toegezegde heroverweging vooral een goede stap is. Daar zij ervan overtuigt is dat de jagers juist een belangrijke signaal functie hebben in het tegengaan van de vogelgriep.

Vogelgriepvirus bij vossen aangepast aan zoogdieren

bron: [Wageningen University & Research](#), 25/07/2022

Onlangs stelde Wageningen Bioveterinary Research infecties met vogelgriep vast bij drie wilde vossen in Nederland. De dieren vertoonden neurologische verschijnselen veroorzaakt door vogelgriep van het virustype H5N1. Uit verdere analyse blijkt nu dat het virus bij vossen zich heeft aangepast aan zoogdieren. Bovendien is het opmerkelijk dat het virus vooral in de hersenen aanwezig was, terwijl het een luchtwegvirus betreft.

Hoogpathogene vogelgriepvirussen van het type H5N1 veroorzaken momenteel een hoge sterfte onder wilde vogels in Nederland. Genetische analyse toonde aan dat de virussen bij vossen lijken op die bij wilde vogels worden aangetroffen. De vossen zijn waarschijnlijk besmet door het eten van wilde vogels met vogelgriep. Uit de studie bleek ook dat het virus mogelijk de hersenen is binnengedrongen via de reukzenuw.

Twee bij de vossen geïsoleerde virussen bevatten een mutatie die in verband wordt gebracht met aanpassing aan zoogdieren. Uit het onderzoek blijkt dat het gemuteerde virus zich beter vermenigvuldigt in cellen van zoogdieren dan in die van vogels, en bij de lagere lichaamstemperatuur van zoogdieren.

Infecties bij zoogdieren moeten nauwlettend in de gaten worden gehouden. Het huidige virus kan niet worden overgedragen tussen zoogdieren of op mensen, maar verdere mutaties kunnen het zoönotische potentieel van de H5N1-virussen vergroten. Daarom is een snelle detectie van verdere mutaties belangrijk, net als het vermijden van contact met zieke en dode vogels.

Meer informatie is te vinden in de publicatie '[Highly pathogenic avian influenza H5N1 virus infections in wild red foxes \(Vulpes vulpes\) show neurotropism and adaptive virus mutations](#)' op bioRxiv.

Honderden vogels met vogelgriep: 'Het is nog nooit zo erg geweest' in Zeeland

In de Zeeuwse delta bezwijken sinds enkele weken honderden vogels aan het vogelgriepvirus. Het is de hevigste uitbraak van vogelgriep tot nu toe. Medewerkers van de dierenambulance draaien overuren. Ze zeggen dat de situatie op dit moment extreem is.

Vogelgriep grijpt om zich heen, dierenambulance krijgt meerdere meldingen per dag.

De dierenambulance rukt dagelijks enkele keren uit. "We hebben nog nooit zoveel vogelgriepslachtoffers gehad. We krijgen meerdere meldingen per dag", zegt coördinator Karina Wijnands van de dierenbescherming. "Zo erg heb ik het nog nooit meegemaakt."

Zieke vogels krijgen een spuitje

In volle beschermende uitrusting halen medewerkers van de dierenambulance zieke vogels op. Als zij dode vogels tegenkomen, nemen zij die ook mee. Zieke vogels krijgen bij de dierenarts een spuitje. De dode vogels gaan naar de destructie of naar onderzoekers van het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC) van de faculteit diergeneeskunde in Utrecht. Die laten

de vogels in Lelystad bij het Wageningen Bioveterinary Research onderzoeken.

Woordvoerder Magriet Montizaan van het DWHC bevestigt het beeld. "Het is de ergste uitbraak ooit in Europa. Dat hebben we nog nooit zo meegemaakt."

Vogelteller Pim Wolf: 'Het slaat meteen op hun motoriek. Het is ongeloofelijk zielig om te zien'

Projecten komt zieke vogels regelmatig tegen. "Het zijn totaal gedesoriënteerde beesten die niet meer rechthuis kunnen lopen of rechthuis kunnen zwemmen, maar voortdurend in rondjes bewegen. Het slaat meteen op hun motoriek. Het is ongeloofelijk zielig om te zien."

Vooraf ganzen en roofvogels

De ziekte treft vooral ganzen en roofvogels, meldt de dierenambulance. "We hebben vorige week een buizerd opgehaald die op zijn rug vloog en neerstortte", vertelt Karina Wijnands. "Bij de ganzen en zwanen zie je dat ze heel erg met hun kop schudden of rondjes zwemmen of lopen. Daar kunnen we het aan herkennen."

Een gans met vogelgriep is te herkennen aan zijn vreemde gedrag

Voor sommige soorten is vogelgriep een grote klap. "Voor

brandganzen is het niet zo'n groot probleem, daar zijn er veel van. Maar voor kanoeten bijvoorbeeld, een kleine strandloper, die zijn erg gevoelig", vertelt Wolf, "Als er daar tweeduizend van overlijden, dan heeft dat zeker effect. Die populatie is veel kleiner."

De ziekte treft ook veel roofvogels zoals buizerds en valken. Die raken besmet door het eten van zieke vogels. "Dat leidt tot verliezen", zegt Wolf. "Onder slechtvalken bijvoorbeeld. We zien nu een enorme afname van slechtvalken."

Het is niet haalbaar om alle dode vogels te laten testen.

Margriet Montizaan, patholoog en dierenarts Universiteit Utrecht

Het is onduidelijk hoe groot de uitbraak van vogelgriep in Zeeland is in vergelijking met andere delen van het land. Een landelijk systeem van monitoring ontbreekt.

Wolf vermoedt dat vogelgriep in de noordelijke provincies en de Waddenzee heftiger toeslaat dan in Zeeland. "We hebben honderden dode brandganzen gevonden in het Haringvliet en ook op Schouwen-Duiveland in de Prunje, waar we vele tientallen dode beesten hebben gevonden. Maar op Walcheren kom je nauwelijks zieke beesten tegen."

Niemand heeft goed zicht op de situatie

"Er is geen goed overzicht van de aantallen vogels die gestorven zijn", zegt Magriet Montizaan, van het Dutch Wildlife Health Centre. Niet alle zieke vogels worden in Lelystad onderzocht of worden geregistreerd. "Het is belangrijk dat dode vogels op vogelgriep worden getest, maar het is niet haalbaar om alle dode vogels te laten testen. Het opruimen van dode vogels gebeurt grotendeels door gemeenten en dierenambulances. Er is nog geen landelijk systeem waar het melden voor onderzoek en het melden voor het opruimen van vogels goed op elkaar zijn afgestemd."

De dierenbescherming kan het aantal meldingen van zieke vogels ternauwernood aan. "We komen al niet meer bij vogelopvangcentrum De Mikke,", vertelt Mieke Wijnands "Nu gaan we meteen naar de destructiebak. Al die vogels worden niet meer onderzocht en worden niet meer geregistreerd. Dat is nu niet meer te doen."

'Raak de vogels vooral niet aan en bel de

dierenambulance'

Het gevaar van vogelgriep wordt steeds urgenter gevoeld. Wilde vogels dragen vogelgriep nu jaarrond bij zich. Regelmatig worden in Nederland besmette pluimveebedrijven geruimd. Virologen waarschuwen al jaren voor het gevaar van het overspringen van vogelgriep op mensen.

'Vooral niet aanraken en schoenzolen ontsmetten'

Wat moet je doen als je een zieke vogel tegenkomt? “Vooral niet aanraken en de dierenambulance bellen”, zegt Wijnands. Voor pluimveebedrijven geldt op dit moment een ophokplicht. Mensen met kippen op hun erf of in de tuin wordt geadviseerd om de kippen in het hok te houden of af te schermen. Vogelgriep kan worden overgedragen door vogelpoep. “En heb je in de natuur gewandeld, dan zou je je schoenzolen kunnen ontsmetten.”